

ALLE CREATIVITEIT IS NODIG OM CORONATIJD TE OVERLEVEN

LEDENCONSULT

Afgelopen maand bevroegen secretariaatsmedewerkers een flinke selectie van NOA-leden over ondernemen in coronatijd: Hoe gaat het, waar moet op gelet worden en wat verwacht je van de komende tijd? Nu lukt het verreweg de meeste afbouwbedrijven nog prima om hun werkzaamheden uit te voeren. Maar er zijn ook oprechte zorgen over de continuïteit op de langere termijn.

Steekproefsgewijs werden NOA-leden telefonisch gevraagd naar hun huidige situatie en de verwachtingen. De bereidheid om mee te werken aan deze ledenbevraging was groot. Ondernemers wilden hun mening geven over hun huidige situatie én de verwachtingen. Iedereen is er intensief mee bezig! Niet alleen de ondernemer zelf, ook de werknemers zien de ernst van de situatie in, denken mee en gaan flexibel om met de onwerkelijke wereld waarin we terecht zijn gekomen. Er zijn creatieve oplossingen bedacht. In het algemeen blijken afbouwers in deze coronatijd nog goed in staat om aan het werk blijven. “We zijn natuurlijk altijd al gewend om flexibel en creatief ons te werk te doen”, werd menigmaal gezegd.

Wikken en wegen

Veel NOA-leden zijn druk met kleinere klussen. Er wordt gesignaleerd dat vooral opdrachtgevers van grote projecten afwachtend zijn. Ook veel particulieren stellen hun opdrachten uit. Ze zijn huiverig voor infectie, of werken ineens thuis en schorten daarom de

werkzaamheden liever op. Daarentegen zijn er nu veel projecten in scholen, kantoorgebouwen en soms zelfs in de horeca naar voren getrokken. Al wordt vooral in de horeca ook gemerkt dat het voor opdrachtgevers wikken en wegen is; wel of niet verbouwen? “Nu is dé tijd, maar als de coronacrisis lang gaat duren, overleven we het niet...” NOA-ondernemers hebben begrip voor die afwegingen, want ze voelen zelf ook de onzekerheid.

Geen grip op de situatie

Ondervraagden geven aan dat het nu een flinke management uitdaging is: het is een chaotische tijd en mensen reageren heel verschillend op de situatie. Zowel werknemers als klanten vragen extra aandacht, om de (on)mogelijkheden van het werk door te nemen. Ook spraken we mensen die zelf ziek zijn geweest, of coronagevallen in de familiale of werksfeer hadden. Verhalen waar we stil van werden. Door de coronatijd ervaren afbouwondernemers extra mentale druk. Vooral het gevoel ‘geen grip te hebben op de situatie’ maakt het lastig.

ATIE

Je zult je in deze tijd **gespecialiseerd** hebben voor **afbouwwerkzaamheden** in **ziekenhuizen**...

Sinds **corona** heb ik echt hele **creatieve** **complottheorieën** gehoord. **Qua werk** ondervind ik **geen gevolgen**, maar wel als het gaat om de **aanvoer** van **materiaal**.

Ik werk nu veel in het **buitenland**. Het lijkt wel of iedereen **gips** aan het **hamsteren** is.

Kreeg daar **vrijstelling** voor. Wat een **goed initiatief** om hierover te bellen.

In Nederland vielen **veel projecten stil**, We worden door NOA goed op de **hoogte**

maar in het buitenland is wel vraag naar **gietvloeren**, **gehouden** en zijn **blij** met alle **info**.

Jammer dat ik in de hotels **geen eten krijg**, maar ik mag **niet klagen**, Het **bonnenwerk** ligt **plat**.
ik ben lekker aan het werk

Dat kunnen we niet vaak zeggen, maar nu mogen we ons **gelukkig prijzen** dat we in de **bouw werken**!

Ik wil wel goede **vakmensen overnemen**

van bedrijven die ze **niet meer kunnen betalen?** Mijn **personeel** reageert heel **divers** in deze crisis: de **een** zegt net als de kappers wel **lekker thuis** te willen zitten,

de **ander loopt nog harder** omdat hij blij is **door** te kunnen **werken...**

Wat **NOA** voor me kan doen? Mijn **zonen** pakt allerlei **werkzaamheden over**, toen ik thuis moest

Nou, maak gerust wat **geld** over, **Grafwerk** wordt door **gaan werken**. Het is verbazend hoe goed ze **omgaan** met het

het wordt **goed besteed** **klanten** allemaal **administratieve werk**, dus dat gaan we mooi **niet** meer terug **veranderen!**

Hoe ik in mijn **werk** zit?

uitgesteld.

Deze week nog en **volgende EIB** moet **niet** van die **negatieve verwachtingen** naar buiten brengen!

week, maar dan is het **eigenlijk** wel **op...** Daardoor houden **investeerders** de **hand** op de **knip**.

Terwijl wij ons **snel aanpassen** aan de **nieuwe werkelijkheid** en gewoon door kunnen.

We teren in op ons **eigen vermogen**.

Buffers zijn er toch om **écht te**

We zijn **zuinig** op onze mensen.

De **NOW-regeling** moet **anders** ingevuld worden.

ondernemen en niet om dit soort zaken op te vangen. Ik weet ook wel dat we **minder resultaat** zullen maken,

Nu wordt gekeken naar **omzet**,

maar als we de **rust bewaren** en hier **gezond** doorheen komen, dan komt alles goed. **niet** naar de **kosten** die een bedrijf heeft.

Daardoor **klopt** het beeld **niet**.

We **slaan** helemaal **door!**

Angst is een **machtsmiddel**.

Maxime Verhagen heeft vast nog nooit een **boodschap** op een

Bij het **mes** op de **keel** kiest iedereen voor zichzelf...

bouwdixi gedaan, anders had hij er zijn **leden** wel op **aangesproken**.

Mijn **omzet** is met 80% **gekelderd**, maar ik kan mezelf

qua **hygiëne** valt er op de **bouwplaats** nog heel wat te winnen...

in de spiegel aankijken en ben **geen graaier**, die wil profiteren van **overheidscentjes**.

Proberen iedereen aan boord te houden

Ook wordt aangegeven dat ZZP-ers en flexwerkers nu de dupe zijn. Daar waar mogelijk zetten ondernemers ze toch nog in. Er is een grote solidariteit. “We steunen elkaar en hebben elkaar nodig. Men moet er echt niet aan denken om eigen personeel te ontslaan. Daarentegen spraken we ook een ondernemer zonder personeel, die pas een paar maanden geleden zijn eigen onderneming was gestart en net lid was van NOA: “Ik heb wel werk, maar maak me echt grote zorgen. In opstartfase is dit de ergste nachtmerrie die je kunt hebben!”

Noodmaatregelen amper gebruikt

Toch is door bijna geen van de ondervraagden tot nu toe gebruik gemaakt van de noodmaatregelen van de overheid, zoals de bijzondere bijstand of NOW-regeling. Een aantal ondernemers geven aan dat dit komt, omdat ze niet de juiste SBI-code hebben en daarom niet in aanmerking komen. “Kan NOA daar wat aan kunnen doen?” De meeste ondervraagden leiden omzetverlies. Werkzaamheden moeten door de coronamaatregelen anders worden aangepakt. Andere ondernemers zijn nu drukker dan normaal. En het viel ons bij de bevraging vooral op dat afbouwers weinig klagen, nuchtere werkers zijn en de handen uit de mouwen steken. Ze zijn blij dat de sector geen lockdown heeft.

Oprechte en grote zorgen

Maar er zijn wel degelijk grote zorgen: Het is voor veel afbouwondernemers nu al moeilijk om aan de juiste materialen en grondstoffen te komen. De import van bijvoorbeeld natuursteen uit China en India komt mondjesmaat weer op gang, maar leveringen uit heel veel andere landen hebben vertraging. En gipsblokken uit België, Duitsland en sommige producten uit Italië worden daarbij het vaakst genoemd. Over de werkvoorraad na de bouwvak hebben veel bedrijven twijfels. De opdrachtenstroom moet sneller terug op het oude niveau komen. Er moeten veel meer vergunningen worden afgegeven en aanbesteed worden. “Het kan toch niet waar zijn, dat als wij straks noodmaatregelen van de overheid nodig hebben, de potjes leeg, of de regelingen opgedoekt zijn?” Ook wordt er tandenknarsend gekeken naar projecten die

door de stikstof- of PFAS-problematiek zijn stilgelegd. “Daar heb ik meer last van dan van corona”, wordt soms aangegeven in de gesprekken. De overheid moet de noodsituatie onderkennen en toestaan dat die projecten weer kunnen worden voortgezet.

Wat kan NOA doen?

Ook hebben de ondernemers volop suggesties om aan te stippen bij lobbywerkzaamheden, of tijdens gesprekken met andere brancheverenigingen. Gemeenten en woningbouwcorporaties kunnen maatregelen nemen waardoor er meer mogelijk is. Er wordt (te) veel afgewacht, terwijl we in goed overleg en met de nodige aanpassingen heel veel werkzaamheden kunnen uitvoeren. “En als jullie ze dan toch spreken, heb het dan ook over de hygiëne op de bouw: toiletgroepen en schafketen zijn vies en warm water en zeep zijn niet verkrijgbaar. Dixi’s zullen we maar helemaal niet noemen...”

Met leveranciers kan bekeken worden, dat er niet wordt gehamsterd, maar evenredig wordt bevoorrad. En veelgenoemd is ook de betalingsmoraal van opdrachtgevers: sommige aannemers vallen positief op en betalen ineens sneller, maar er wordt ook regelmatig genoemd dat men al extra moeite moet doen om betaald te krijgen. Een oproep om netjes binnen de gestelde termijn te betalen, zou goed zijn.

Overheid nu aan zet

De ondernemers balen ervan dat de zorgvuldig opgebouwde buffers hoogstwaarschijnlijk opgaan aan de coronacrisis. “Terwijl we die voor investeringen hadden kunnen gebruiken.” En er is vrees dat straks alle overheidspotjes leeg zijn. “Als afbouw komen we altijd in de laatste fase op de bouwplaats. Dat geldt ook bij crises. Als veel sectoren weer in opbouw zijn, vallen bij ons pas de zware klappen.” De politiek moet er van worden doordrongen dat bepaalde noodmaatregelen moeten worden verlengd, of - beter nog - aangepast. En de overheid zou opdrachtgevers nú moeten stimuleren om te bouwen, zodat de economie blijft draaien.